

Molnár Vilmos

ÁRVÍZBEN

Napok óta esett az eső, a diffúzor többször is bementa, hogy baj van: a folyóvizek kezdenek kilépni medrükből. A falu végétől jó kőhajításnyira levő szoba-konyhás házikóban, ahol a két öregasszony élt, nem volt rádió, csak diffúzor. Az majdnem olyan, mint a rádió, szegen lógó kis doboz a falon, két adót lehet vele fogni összesen: egy recsegőst meg egy tisztábbat. A tisztábban szólót hallgatták, a recsegőssel türelmesen kísérleteztek. Kitartással esetleg rávehető, hogy érthetően szóljon. Soha nem szólt úgy. Mégsem fitymálták le, nem szabad telhetetlen lenni, milyen jól befogja a másik adót. De azért rendületlenül próbálkoztak, hetente kétszer-háromszor is a recsegős felé csavargatták a gombot. Ha már van, esélyt kell adni neki, hátha egyszer mégis. Egyszer, egy szép napon.

Hogy diffúzornak hívják, azt Vilma néni mondta sok évvel azelőtt, amikor valahonnan hazahozta a rádiónak valóban alig nevezhető semmi kis szerkentyűt. Regina néni ráhagyta, végül is lehet, hogy tényleg diffúzor. Vilma néni a nővére volt, tíz évvel idősebb és sokkal okosabb nála: pár szót még románul is tudott, s annak idején szinte végig kijárta a hét osztályt. Regina néni csak négyet.

A tíz év korkülönbség sokat számított. Vilma néni tegezte Regina nénit, de Regina néni nem tegezte vissza, hanem magázta nővérét. Az ő gyermekkorukban még így volt szokás, a gyermek nemcsak a szüleit magázta, hanem a sok évvel idősebb testvéreit is. Öregségükre is megmaradt köztük az úzus.

Vilma néninek hajdan férje vagy élettársa is volt. Született egy fiuk, már rég felnőtt, máshol élt, nem tartották a kapcsolatot. A férj vagy ilyesmi is odalett valamikor valahova, elhagyta Vilma nénit, vagy meghalt, esetleg mindkettő. Már rég történt, mostanra szinte mindegy lett Vilma néninek. Egykori családos mivolta azért máig tekintélyt sugárzott rá, amit csak növelt jókora termete, nagy hasa.

Regina néni sosem ment férjhez. Bár betöltötte a hatvanat, Vilma néni mégis kislányként kezelte. Filigrán testalkata is közrejátszhatott ebben. Mintha a nővér létrehozásánál a szülők felhasználták volna az

anyag javát, a kishúgnak már csak a maradék jutott. Regina nénit nem zavarta, hogy hatvanévesen is kislányként tekintenek rá. Szerette, ha foglalkoznak vele, az sem baj, ha fruskaként. Kicsit talán együgyű volt. Csak néha lázongott, ha észrevette, hogy helyette akarnak dönteni saját ügyében. Vagy amit annak vélt. Ilyenkor kikérte magának, ő már nem gyermek! De hamar megbékélt, nem volt haragtartó, újfent visszavedlett bakfissá, s ügyeket intézni hagyta Vilma nénit. Hadd törje magát, ha olyan nagyokos. Talán mégsem volt annyira együgyű.

Mindkét öregasszony a konyhában aludt, ki-ki a maga rozoga fekhelyén. Hívták hencsernek, díványnak, heverőnek, sezlonnak, szerették variálni, mintha ezzel is emelnék a két tákolmány rangját. Annak idején, amikor eszkábálták őket, még nem volt divat az alacsony fekhely, jó magas lábakon álltak, az ember nem felkelt róluk, hanem leszállt.

Bent a szobában két rendes ágy is állt, de azokat nem használták. Egyrészt kímélési megfontolásból, másrészt a konyhában mindig meleg volt, mivel ott főztek, s ez télen sokat nyomott a latban. A szobában is be lehetett volna fűteni az öt-hatévente „ezüst festékkel” gondosan átkent, függőleges henger alakú, kacskaringós mintákkal díszített öntött vaskályhába, a ház büszkeségébe, de nem tették. Hogyne, hogy kétszer annyi tűzifa fogyjon! Kicsi a nyugdíj, nem lopják ők a pénzt, hogy csak úgy herdálják. A mindig hűvös szoba természetes légkondicionálóként is szolgált. Ha már nagy volt a hőség a konyhában, kinyitották a szobaajtót, cserélődjön a levegő, közben a meleg mégis maradjon a házban, fűtse ki a hideg szobát. Ravasz praktika.

Hajnal felé Regina néninek pisilnie kellett. Nappal hátrament volna a kert végi árnyékszékre, de éjjel, sötétben kislányoknak nem tanácsos mászkálni odakint. Sok a rossz ember, meg nem is ildomos. De nem volt gond, régóta akkurátusan el volt rendezve minden. A konyha egyik sarkában bádogveder állt, félig töltve vízzel. Föléje kuporodva nyugodtan végezhetette bárki bármilyen dolgát, az eredmény a vízben szagtanul várta a reggelt, hogy a vederral kivigyék a kertbe, beleöntsék az árnyékszékbe.

Leszállt Regina néni a heverőről, vagy bárminek is nevezték, de lába nem a papucsába talált bele, hanem valami hidegbe lépett. Pár pillanatig dermedten állt, hátha álmodik, mindjárt felébred, aztán harsányan elrikkantotta magát:

- Víz van, nénje, felvett minket a víz, keljen fel már, no!

Vilma néni rossz alvó volt, imént már felébredt a mozgolódásra, de nem válaszolt rögtön. Előbb át kell gondolnia, megint milyen butaságot beszél ez a Regina. Nem szabad őt egyből komolyan venni, kicsit hóbortos volt mindig, férjhez sem ment soha. De aztán kapcsolt, hiszen árvízhelyzet van, előző nap a diffúzor is bementa, az más, akkor komoly a dolog. Nyögve felült az ágyban, és rövid fontolgtatás után ő is beletoccsant a bokáig érő vízbe.

Kint még alig derengett, bent szinte teljesen sötét volt. Vilma néni magához ragadva a kezdeményezést, óvatosan caplatva a kellemetlenül hideg lében, odament az ajtóhoz és a mellette levő kapcsolóval felgyújtotta a villanyt. Ha ébren van, nem lehet kétséges, kettejük közül ki a főnök.

A villany szerencsére felgyúlt, az árvíz sehol nem érintette a villanypóznák magasában húzódó vezetékeket. Érdekes látványt nyújtott így a konyha, a tóvá változott padló, melyből szigetként állt ki kredenc, sparherd, asztal, szék. Szőnyeg nem volt, helyette a szélein odaszögezve kék linóleum borította a padlót. Kedves, sőt megkapó látvány lehetett volna a türkizkék, szelíden fodrozódó víztükör a konyhában, utazási prospektusok egzotikus tengeröbleire emlékeztetve, a víz színén trópusi napfényként villódzó villanykörte fényével. De Vilma nénit nem bűvölte el. Soha nem látott tengeröblöt, tulajdonképpen prospektust sem. Ha már a bejáratnál állt, gyorsan kinyitotta az ajtót, kiállt a lépcsőre, mint boltos a bolt elé, és belekémlelt a pirkadó külvilágba.

Annyira már megvirradt, hogy látható volt, az egész környék víz alatt áll. Az otthonuk szemernyivel magasabban feküdt a falu többi házánál, ez volt a szerencsájük, más házakban jó ideje állt a bál. Jókora üres telek választotta el őket a település többi épületétől, de Vilma néni a távolság és a hajnali félhomály dacára is ki tudta venni, hogy mozgás van a háztetőkön, az emberek oda menekültek a víz elől.

- Hamar a létrát - adta ki a rendelkezést -, ki kell hozni a kamrából, neki kell támasztani a padlásfeljárónak!

Vilma néni sohasem személyre szólóan adta ki az ukázt, inkább csak úgy általánosságban. Venni kell kenyeret a boltból, fát kell előhozni a fásszínből, oda kell tenni főni a tejet, meg kell csinálni ezt, meg kell csinálni azt! Néha maga hajtotta végre saját utasításait, de többnyire

Regina nénire maradt a teljesítésük, aki a parancs elhangzása után kicsit mindig kivárt, nem indul-e bevetésre maga a parancsnok. Ha nem, akkor rá várt az operatív művelet végrehajtása. Egyszerű volt minden. Csak ketten éltek a házban, mindketten tudták, hogy *kinek ettől meddig*, félreértés ritkán adódott.

A létráért ketten mentek a konyhából nyíló keskeny, hosszú kamrába, az ő korukban mindegyiküknek gondot jelentett volna egyedül kihozni. A padlás csapóajtaja a konyha plafonjáról nyílt. Kis ház volt az övék, tornác vagy nyári konyha nem csatlakozott hozzá, hogy onnan legyen feljárát, mint más házaknál.

Ahogy a csapóajtónak támasztották a létrát, Vilma néni nagyokat nyögve indult is fel rajta. Amint eltűnt odafent, Regina néni is követte, nyögések nélkül. Könnyen fickándozik, aki még csak hatvan, s egyszer sem operálták, irigykedett Vilma néni. Hetven éve alatt öt kilencszer műtötték különböző nyavalyákkal, ebből egyszer azért, mert az előző operációnál a hasában felejtettek egy ollót. Ennélfogva a falu felső végén komoly orvosi szaktekintélynek számított, viszont már nehezebb esett minden mozgás – valamit valamiért. Vilma néni, mint a különböző kórságok faluvégi szakértője, nem mulasztott el egyetlen lehetőséget sem, hogy diagnózist állítson fel, vagy gyógymódot javasoljon. Azon a környéken, ahol lakott, nem számított valódi betegnek, akit ő nem véleményezett.

Vilma néni a padlástérben sem tétlenkedett. Bár nem sok gyakorlata volt a függőleges közlekedésben, hamar feltalálta magát. Egy részen szaporán kezdte leszedni a cserepeket, majd a lyukon kimászott a tetőre. Odafent a kémény tűnt a legbiztonságosabb helynek. Egy utolsó nyögéssel feltornázta magát hozzá, lovaglólülést vett fel a házgerincen és nekivetette a hátát. Betegesként, rangidősként, s főnökként is megillette őt e hely.

Kint már nem esett az eső, nem sokkal előbb elállt. Nem lehetett tudni, végleg abba hagyta-e, vagy nemsokára újrakezdi. Határozatlanul tűnt a világ, mintha maga sem tudná, mi legyen tovább. Az ég is olyan kénytelenül szürke volt, olyan bárgyú, olyan semmilyen.

– Én nem tudom, mit akar ez az idő is – mondta Vilma néni sértődötten. (Eddig tudta, világos volt minden, de már nem tudja, nem is érti, egyszerűen követhetetlen, jól van, de akkor rá ne számítsanak, intézzék, ahogy akarják, ő mossa kezeit.)

Regina néni nem felelt, mással volt elfoglalva, útközben elakadt. Úgy járt, mint a bibliai Lót felesége, visszanezett s megdermedt. Sóbálványra ugyan nem vált, de amint felért s visszapillantott, úgy döntött, nem mászik tovább. Lábát lógatva ült a csapóajtó szélén és megbűvölve nézett alá.

Érdekes látványt nyújt egy elárasztott konyha hajnalban, a padlásról nézve. Ha van színtér, többnyire szokott lenni előadás. Úgy nézett ki, a tárgyak önálló életre kelnek, unják már, hogy az emberek mozgatják őket, maguk kívánnak változtatni helyükön. Ahogy növekedett a vízszint, a sparherd alatt szépen sorba rakott tűzifa felrúgta a rendet, a fahasábok kiúsztak a kályha alól és csintalan halakként lubickoltak a vízben. Láthatóan nem tudtak betelni azzal, hogy tűz helyett vízbe kerültek. Regina néni mindkét papucsát csatlakozott a mulatsághoz, később viszont a ballábhoz hozzátapadt egy fahasábhoz és kettesben diszkrétan eltűntek az ágy alatt; bulikon nem szokatlan a párok elvonulása. A fénypont az volt, mikor a vízzel félig telt bádoggödör is előringatózott a sarokból, beállt a vigadozók közé és kacéran riszálta magát. Fentről jól látszott, az éj folyamán valaki már igénybe vette, nem kis ügyben, eredményesen.

- Jössz-e már, Regina? - érkezett a kérdés a magasból, miközben a kérdező nem volt látható, mintha angyal szólt volna.

Regina néni eltűnődött. Miért kéne neki feljebb másznia? Jól érzi itt magát. Kint van a vízből, kényelmesen üldögél egy szélvédett helyen, szeme előtt pedig furcsa és érdekes dolgok zajlanak. Kívánhat-e többet ennél valaki?

- Nem megyek - adta meg a választ Regina néni az angyalnak. - Jó nekem itt, ahol vagyok.

Vilma néni odafent elhült ekkora ostobaság láttán. A faluban mindenki a tetőre mászik, nem akarnak az egyre növekvő vízbe fúlni, meg ha érkezne mentőcsapat csónakkal, vegye észre őket odafent. S akkor ez a zakkant Regina tojik az egészre, másképp csinál mindent, mint mások. Idősebbként ő utat mutatott és utat tört, s akkor ez a hála és köszönet. Az ember a lelkét is kiteheti, semmibe veszik úgyszólván. Eh!

- Nő a víz, Regina - próbálkozott újra -, ülj ki ide mellém! Minél többet vagyunk idefent, annál hamarabb jön a mentőosztag.

Regina néni fontolóra vette. Kicsit úgy hangzott, mint a mágiára emlékeztető közkeletű mondás a buszmegállóban: „Álljon maga is közénk, minél többen várjuk, annál hamarabb jön.” De akár felmászik a tetőre, akár nem, ők ketten úgyszem lesznek olyan sokan odafent. Kis termetű lévén, távolról alig látszik, növelni sem nagyon tudná a megmentésre várók láthatósági felületét. Nagydarab nővére egyedül is jól megteszi.

Regina nénit igazából teljesen lenyűgözte a konyhában történő dolgok látványa, nem bírt elszakadni tőlük. A padlásfeljáróról még a szoba egy részébe is belátott, a nyitott szobaajtó épp szemközt, a létrával átellenben volt. Érdekes dolgok történtek odabent. Úgy nézett ki, a növekvő víz már nemcsak az ajtó alatt szivárog a házba, utat talált a faházikó gerendái között is. Különböző rejtett áramlatok kezdtek éreztetni hatásukat odabent. A szobában a ruhásszekrény ajtaja lassan kinyílt és látni engedte, hogy a vállfákra akasztott kabátok és köntösök alja már vízbe lóg, nem is csak lóg, hanem a víz hatására ide-oda mozog, ritmikus táncot lejt. A kombinék illegették magukat a legszemérmertlenebbül.

- Nénje! - szólt fel Regina néni a tetőre. - Táncolnak a kombinéi a szekrényben.

- Bolond - jött a tömör válasz fentről -, ne üzd az eszedet, gyere fel!

- De tényleg - bizonykodott Regina néni -, inkább jöjjön le maga, nézze meg! Érdemes!

Vilma néni erre nem is válaszolt, csak magában fohászkozott: Istenem, világosítsd meg az elméjét, Uram, ne hagyd, hogy maradék esze is elmenjen!

De Regina néni nem úgy tűnt, mint akiért fohászkozni kéne. Lábat lezseren lóbálva üldögélt a padlásfeljáró szélén és érdeklődve figyelt, hátha még előadja magát valami odalent. Elő is adta.

Az ajtó alatt és a gerendák között egyre vastagabb sugárban betörő víz ott kavargott már a konyha és a szoba minden zugában. Mindenféle tárgyak lebegtek és forogtak a vízben, cipők és papucsok, dobozok és harisnyák, egy seprű, néhány dunsztosüveg. Még egy egérfogó is előbukkant valahonnan, halfogás reményében tán. A szobában levő „ezüstkályha” elé parázsfogónak lerakott alumíniumtálca egyszerre hajóvá változott, körbeúsztta a szobát, majd újabb felfedezésekre vágyva

a konyha felé vette az irányt. Onnan viszont a vízzel félig telt bádogveder épp befelé tartott kicsit körülnézni, úgysem járt még odabent.

A szobaajtóban találkoztak össze. A vízzel ellepett küszöb előtt mindkettő megtorpant, gyanakodva méregették egymást. Két vándor, aki különböző irányból egyszerre érkezik egy pallóhoz. Átkelés előtt ki-ki számba veszi, miféle szerzet a másik, mire számíthat tőle. Az alumíniumtálca kisebb volt, de mozgékonyabb. A bádogveder lomhább, de tekintélyesebb. Lomhasága abból eredt, hogy félig volt vízzel, tekintélye abból, hogy a benne levő vízben ott csücsült a kolbászszerű fontos utas. Ha nem látszik is kívülről, a renomé valamiképpen átsugárzik a bádogon. Végül némi bizonytalankodás után, melynek során sajnálatos módon többször is összekoccantak, úriemberként ki-ki félreállt a másik útjából, udvariasan és kimérten megkerülték egymást, majd folytatták felderítőútjukat, egyik a szobában, másik a konyhában.

Regina néni a padlásfeljáróról, akár a Fennvaló, látott mindent és belelátott mindenbe. Néha kedve támadt lemászni a létrán, kézbe venni kicsit a dolgokat. Ne úszkáljon minden olyan összevissza, legyen végre valami rend. Késztetést érzett beavatkozni egyik-másik úszó tárgy haladási sebességébe, visszatartva vagy siettetve előrejutását, akár módosítani is az útirányán. Aztán mégis bölcsen letett erről, erőt vett magán és ülve maradt a padlásfeljáró szélén. Talán megérzett valamit a mesterséges beavatkozások otrombaságából a spontán történések sármjával szemben, esetleg sportszerűtlennek találta a deus ex machina-féle hozzámatatást. Vagy egyszerűen csak félt, hogy vizes lesz a hálóinge, netán vízbe fullad, mivel nem tud úszni.

Közben odakint teljesen kivilágosodott, látnivalók tekintetében Vilma néni sem szűkölködött odafent. Nem is értette, húga miért ragaszkodik annyira a benti himi-humi kis eseményekhez, mikor a nagy dolgok odakint történnek.

- Viszi a víz a téesz szénáját - tudósított fentről Vilma néni, hátha felkelti húga kíváncsiságát és végre kimászik a tetőre. - Egyik boglya úszik el a másik után. Valakik dolgoztak vele, hogy legyen, most jön a víz, s viszi.

- Nem áll jól a szövetkezet szénája - jött a rövid komment Regina néni részéről, de szándék nem mutatkozott a kimászásra.

Meglepőket mond néha, gondolta Vilma néni, vajon tudja-e mindig, mit beszél? De csak ennyit fűzött hozzá, téma lezárásaként:

- Most láthatja a téeszelnök, nincs Isten áldása a munkájukon.

Darabig csend volt, lehetett ezen meditatálni. Később az eltünedező szénaboglyák, meg hogy a várva várt mentőcsónak sehogy sem akar érkezni, arra indította Vilma nénit, hogy előhozakodjon kedvenc témájával:

- Mit ér az élet? Egyik nap vagyunk, másik nap nem vagyunk. Elfelejtetek, mintha nem is lettünk volna.

- Lábunk nyomát is elfújja a szél - bólogatott Regina néni a padlástérben. Ha szóba került az elmúlás, az elfújt lábnyom is elő szokott jönni. Most valahogy lemaradt, nem baj, ha szükség, ő szívesen sűg, kívülről tudja a szöveget. Nővére mindig svungba jött, ha a halál volt a téma, mindjárt következik a „fognak-e emlékezni”.

- Fognak-e emlékezni halálunk után ránk?! - szögezte neki a kérdést Vilma néni az elárasztott határnak. - Legalább azok, akik ismertek? Legalább addig, amíg a fejfánk áll? Vagy még el sem száradtak a koszorúk a síron, már elfelejt mindenki?!

- Miért nem kéne elfelejtsenek? - érdeklődött Regina néni. Örült, hogy eszébe jutott, már rég meg akarta kérdezni.

Vilma néni csak legyintett. Idegesítő, hogy az együgyű Regina néha fogós kérdést tesz fel, melyre nem lehet jól felelni, tán nincs is rá épkézláb válasz.

Regina néni nem szerette, ha emlegetik a halált. Mikor még kicsi volt, emlegették a mumust is, mégsem jött el soha. De mennyi rossz percet szerzett az emlegetése! A halál rafináltabb, sok fortélyt ismer, eljön rendesen. Jó néhány temetésen vett már részt, pedig nem szeretett temetésekre járni. De mit lehet tenni, ha a roskatag rokonok és ismerősök folyton beadják a kulcsot? Ha a mumust ki lehetett védeni, a halálra is kitalálhatnának már valamit. Részéről ő megoldotta a problémát, nem gondolt rá. Derűs napok után jön az esős idő, de minek tipródni azon, hogy egyszer majd zuhogni fog?

- Meglátja, jóra fordul minden, nemsokára megmentenek - szólt fel Regina néni a tetőnek. Javíthatatlan reménykedő volt, ügyesen tudott elképzelni kedves dolgokat is. - Az is lehet, maga a téeszelnök jön értünk motorcsónakkal. Beszélük, van neki.

Vilma néni újra elhült odafent. Ez a Regina zizzentebb, mint hitte, ébren álmodik! Még hogy a téeszelnök jön értük motorcsónakkal!

- Az baszik s harangozik! - közölte tömören a padlástérrel.
- Lófasz s hajnalfény! - replikázott rögtön Regina néni. Ha nővére ilyeneket mond, neki is van készleten néhány.

Még fiatalkorában szedi fel az emberlánya az efféléket, aztán kitartanak egy életen át. Nem túl eredetiek, de a célnak megfelelnek. Különben nem szoktak csúnyán beszélni. Csak ha egymás közt voltak, néha nem fogták vissza magukat, szabadon szárnyalt a szó.

- Ha tovább emelkedik a víz - mondta Vilma néni, hogy megfelelő irányba terelje húga figyelmét -, akkor nem érzük meg a holnapot. Összedől a ház vagy elsodorja a víz, mindegy, így is, úgy is vízbe fülünk. Inkább ezen gondolkozz!

Regina néni elgondolkozott. Milyen fáin vízijármű lenne a padlástérből, ha elragadná az ár. Két éve cserepeztették újra a tetőt, az eső ellen védve lennének. A padlás egyik sarkában egy nagy ládában néhány régi szőnyeg meg kopott nagykabát van eltéve, azokon alhatnának. Még egy füstölt csülök is lóg az egyik gerendáról, de kenyeret a kredencből, beföttet a kamrából kéne felhozni. Esetleg még két-három üveg bodzaszörp is kéne letről, jutott eszébe, szerette a bodzaszörpöt. S máris indulhatnának! A padlásablakból integetnének a falustársaknak, később mindenkinek a kikötőkben, melyek előtt elhaladnak.

- Ha még emelkedik a víz, s leemeli a padlást a házról - mondta Regina néni merengve -, akkor mentőcsónak sem kell. Elhajózunk úgy, ahogy vagyunk. Gond nélkül úszik majd a padlás a vízen, fedett tutajként. Sokat kibír még, jól tartanak a gerendák. Hosszú utakat lehetne megtenni vele.

Vilma néni elképedve hallgatta. Miféle hosszú utakon jártatja titokban az eszét a húga? Véniségére kapott kedvet a világcsavargáshoz? De inkább nem mondott semmit. Ez a Regina, ez a Regina! Kicsit kolontos volt mindig, öregkorában sem nőtt be a feje lágya. (Istenem, világosítsd meg..., Uram, ne hagyd, hogy...) De hangosan csak ennyit mondott:

- A súly enné meg ezt a sok vizet!
- A ráksúly, hogy megenné! - pontosított Regina néni. Nem kijavítani akarta nővérét, csak finoman jelezni: ő is ismeri a szakszókincset, konstruktívan hozzá tud szólni a témához.

– A rágóráksúly, az, hogy megegye! – adta meg a végső formát Vilma néni. Mégsem lehet, hogy Regináé legyen az utolsó szó.

Regina néni figyelmét közben ismét az odalenti zajló események kötötték le. A víz tovább emelkedett, már a hokedlik is úsztak benne. Oldalukra dőlve vagy lábukat égne emelve, forgolódva kalimpáltak, mint akiket heves láz gyötör. Nagyrészt már a sparherd is vízben állt, szerencsére nem égett tűz benne. Regina néni tudta, jó, hogy nem ég a tűz, kicsit azért sajnálta is, micsoda spektakulum kerekedett volna belőle, ahogy a forró kályhában a parázs összezsap a vízzel!

Vilma néni rájött, hogy nem figyelnek rá. Regina megint talált valami ámuldozni valót. Itt a végveszély, talán pár perc még az élet, s akkor a húga mindenféle hülyeségen álmélkodik. Ő meg kucoroghat fent a tetőn magában, egyszül tartva a frontot.

– Mi a nyavalyán tudsz úgy meglepődni folyton?! – szólt le a padlástérbe. Húga nem hallotta, erősen bámult lefelé.

Regina néni egyszerűen szeretett csodálkozni, nincs annál jobb. Ha néha nehéznek érezte az életet, keresett valami csodálkozni valót, máris könnyebb lett minden. Ott van mindjárt az ablaküveg. Közönséges és rendkívüli mégis. Nem gáznemű, nem cseppfolyós, olyan szilárd, hogy karcolni lehet, mégis úgy átlátni rajta, mintha nem is lenne. Kell ennél különösebb? Regina néni sosem tudott betelni az ablaküvegekkel, imádott kinézni rajtuk. Többnyire meg is tapogatta őket, mint aki nem hisz a szemének. Most ablaküveg sem kell. Jött az árvíz, zűrös dolog csakugyan, de olyan attrakciókkal jár, hogy ámuldozni valók tekintetében nem panaszkodhat senki.

Regina néni már nem a vízben kerengő egyes dolgokat bámulta, hanem megbúvólva figyelt az egészre. Mintha lenne valamiféle titkos rendezőelv, mely szerint a tárgyak mozognak odalenti. Mintha valamilyen nagy ösztánc ismeretlen koreográfiáját követnék bódultan. Nem arról van szó, hogy a gerendák közt betörő víz erre meg arra sodor dolgokat. Inkább arról, hogy mivel már nem akar változtatni az egyes tárgyak útvonalán, egyszerre tudja nézni mindnek a mozgását, így valami fontos átdereng. Mintha amellet, ami történik, párhuzamosan és észrevétlenül történne más is, és ez lenne a lényegesebb. Váratlanul kedve támadt halkan énekelni, de letett róla, tudta, nincs jó hangja.

Ott van viszont a diffúzor, jutott eszébe. Az mindenfélét közvetít: híreket, időjárás-jelentést, okosok beszélgetését, s zenét is, persze.

Milyen jó volna, ha most valami ideillő muzsika jönne ki belőle. A különleges helyzetre való tekintettel ezúttal talán a recsegős adó is tisztán szól. A víz már magasan áll a házban, az ő termete meg kicsi, de ha Vilma néni lejönne, a maga tekintélyes testalkatával baj nélkül át tudna gázolni a vízen, hogy bekapcsolja. Úgysem szereti, ha más piszkál hozzá.

- Zenélhetne most valami szépet a diffúzor - mondta Regina néni jó hangosan, hogy a tetőn is hallják.

- Buggyant vagy te, Regina! - jött fentről a válasz. - Nem látod, milyen bajban vagyunk? Pont ilyenkor jut eszedbe a zene? - Vilma néni kicsit várt, majd nem minden gúny nélkül folytatta: - Ha túléljük az árvizet, elmegyünk egy helyre, ahol reggelig húzathatod füledbe a nótákat.

- Miért kell ahhoz elmenni hazulról? - kérdezte Regina néni csalódottan. Látta már, Vilma néni nem fog alászállni a felsőbb régiókból, hogy muzsikára bírja a diffúzort. - Ha itthon hallgatunk zenét, akkor itten is vagyunk meg máshol is vagyunk. Ha nagyon jó a zene, akkor leginkább sehol, az a legjobb.

Vilma néni erre megint nem tudott mit mondani, nem is erőltette, úgyis csak lovat adna a húga alá. (Regina néni lóháton, amint átnyargal a színen, Regina néni a lovát ugratja.) Egyszerre előntötte az önsajnálattal. Mindig mindenhol neki kell helytállnia, nem számíthat segítségre, még köszönetre sem. Gondban lett volna a felsorolással, mikor, hol állt helyt, de mélyen meg volt győződve, hogy így van. Ha veszedelem jön, ő áll fent a vártán, ő dacol a vésszel, mint várkapitány a bástyafokon.

Elszontyolodva hallgatott Regina néni is. Mondhat ő akármit, nővére leszólja úgyis. Miért kifogásolja a muzsikát? Nem azért van-e a zene, hogy mellékesek legyenek a gondok, szebbek az ünnepek? Regina néninek néha csodálkoznia kellett saját nővérén is. Szeret dirigálni, kézben tartani a dolgokat, pedig senki sem kérte rá. De Vilma néninek akkor jó, ha mások felett forgolódhat, olyan, mint szélkakas a torony tetején. Okosnak okos, a hét osztályt kis híján kijárta, még románul is tud egy keveset, sokszor mégsem ért semmit. Vagyis a legegyszerűbb dolgokat nem érti, az olyan egyszerűeket, melyeket meg sem kell érteni, annyira egyszerűek. Ha például váratlanul finom zene hallatszik

úszkáló tárgyakból, illik hasonlóval viszonzni. Jobb híján üzembe helyezni a diffúzort.

Regina néni mindig tiszteletteljes gyanakvással gondolt a tudásra. Elismerte, elég sok minden van a világon. De azért nem olyan sok, hogy két-három perc alatt ne lehetne számba venni mindent. Tulajdonképpen egyszerű a világ, csak a fontoskodók tesznek úgy, mintha bonyolult lenne. Volt egy homályos sejtése: lehet akárhány osztálya valakinek, valódi tudása szerint úgylis csak négy osztálya van mindenkinek. Na jó, van, akinek hét, azt sem járta ki egészen. De ezekkel a majdnem hetesekkel sohasem szabad vitatkozni.

- Összeroskadt a Benedekék háza! - kiabált Vilma néni a tetőről. - Nem esett szét, csak megroggyant. Benedekék még mindig a tetőn ülnek, csak közelebb a vízhez.

Vilma néni, bár megrémült, fel is villanyozódott saját előrelátó képességétől. Ő megmondta, ő jó előre szólt! A növekvő víz megomlaszt mindent, ha nem jön mentőcsapat, vízbe fúl mindenki. Tessék, már el is kezdődött! Húga most láthatja, neki volt igaza, ideje észhez térjen és kimásson a tetőre.

Regina néni a padlásfeljáró szélén ülve, most először gondolt úgy az áradatra, mint amitől félni kell. Eddig inkább valami muris jelenségnek látta, ami meghökkentő dolgokat művel a tárgyakkal és kellemes izgalmat lop eseménytelen életükbe. De lenézve a konyhába, be kellett látnia, csakugyan rázós a helyzet. A víz egyre emelkedik, már a negyedik létrafokot is ellepte, és buzgón tart az ötödik felé. Regina néninek az volt az érzése, hogy a létrán mászik felfelé. Szigorúan és szúrósan nézte, s egyre csak nézte, de a víz nem zavartatta magát, nem voltak gátlásai, fesztelenül emelkedett tovább. Már-már elérte a diffúzort a falon, amikor Regina néni, amint az végszükségben történni szokott, hirtelen megvilágosodott, egyszerre bevillant neki, mit is kell tennie: gyorsan felhúzta a létrát.

Az ár emelkedése szinte azonnal abbamaradt. Kis idő múlva pedig látványosan apadni kezdett a víz. Regina néni megilletődve ült a padlásfeljáró szélén, kicsit megrettenve magától. Nem gondolta volna, hogy ekkora hatalma van. Pár nap múlva ugyan hallott valamit emlegetni arról, hogy valakik több helyen átvágták a töltést, ne nőjön tovább az ár, tudjon lefolyni a víz, de hát mindig annyifélet beszélnek a faluban, az ember esze meg is zavarodna, ha komolyan venne

mindent. Saját kezével csinálta, amit csinált, látta, amit látott, mondjon, ki mit akar, ő tudja, amit tud.

Később, miután mindketten lekászálódtak a létrán, kárfelmérés céljából körülnéztek a házban. Partra vetett hajótöröttekként heverték a tárgyak mindenfelé, egyik erre, másik arra, melyik hol ért földet. Finom iszapréteg lepett be mindent, mintha az idő így akarna fátylat borítani a történetekre.

- Örökké csak a gond - mondta Vilma néni -, de a ház áll.

- Nem történt nagyobb baj - mondta Regina néni is -, csak le kell majd törölni mindenről a szutykot.

Kicsit csend volt, át kellett gondolni a dolgokat. Aztán Vilma néni rákezdte. Regina néni már várta, s kontrázott:

- Nem baj, csak háború ne legyen.

- Örüljünk, hogy lyuk van a fenekünkön.

- S főleg, hogy szelel.

- Fő, hogy egészség legyen.

- A többi megjön magától.

Olyan volt, mint egy mantra, időnként felmondták. Hitték-e tényleg, talán ők sem tudták. De valamivel jobban érezték magukat tőle.

Később kimentek az udvarra. Vilma néni hangosan számba vette a kinti veszteségeket. Itt ez sérült meg, ott az dőlt össze, mit kell tenni, hogy újra szuperáljanak. Regina néni erre már nem figyelt. Gondolatban vissza-visszatért az elmúlt órák fura látványosságaihoz. Kár, hogy olyan hamar véget ért az egész. Tarthatott volna kicsit még ez az állapot, amikor egyszerre úgy megváltozott minden, mintha egy másik valóságba került volna. Különleges mementóként igyekezett felidézni, mi volt a legfurcsább, mi volt a csúc:

- Látnia kellett volna, hogyan riszálta magát a veder! - mondta Regina néni csillogó szemekkel. - S milyen önfeledten, milyen tündérien himbálózott benne a kaki!

- A vedret hátra kell vinni az árnyékszékre - mondta Vilma néni fagyosan. Nehogy már a Regináé legyen az utolsó szó. Nehogy már a szaros veder legyen a téma. - Neki kell fogni takarítani, rendet rakni, tapasztani, meszelni, mosni!